

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
Başkanlık Özel Kalem Müdürlüğü

Sayı : E-41870694-899-20265
Konu : Yargı Reformu Strateji Belgesi İle Ortaya
Konulmuş Bulunan Süreç Çerçevesinde
Yapılmasını Önerdiğimiz Yeni Reformlar

08.12.2020

ADALET BAKANLIĞINA

30 Mayıs 2019 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuna açıklanan Yargı Reformu Strateji Belgesi, oluşumuna Türkiye Barolar Birliği'nin etkin katkıda bulunduğu bir yol haritasıdır. Bu yol haritası çerçevesinde bugüne kadar önemli adımlar atılmıştır.

Örneğin;

Düşünce açıklaması içeren suç tiplerinde verilen mahkûmiyet hükümleri, cezanın miktarına bakılmaksızın istinaf sonrası temyiz kanun yoluna da tabi kılınmıştır.

Avukatların görev suçlarında da benzer bir düzenleme yapılmıştır.

Hukuk mesleklerine giriş sınavı gelmiştir.

Hukuk fakültelerine girişte aranan baraj yüz doksan binden yüz yirmi beş bine yükselterek (açıklama: adayın aldığı puan ne olursa olsun, sıralamada yüz yirmi beş bininci veya üzerinde ise yerleştirilmek istediği hukuk fakültesinin kontenjanı boş olsa bile yerleştirmesinin yapılmaması) kalitenin artması yönünde önemli bir adım atılmıştır.

Avukatlar için ihtiyari e-duruşma uygulamasına pilot olarak belirlenen yerlerde ve mahkemelerde başarıyla geçilmiştir.

Avukatlık hizmeti verilen belirli kalemlerde KDV yüzde 18'den yüzde 8'e düşürülmüş, vatandaşların adalet hizmetlerine erişimi kolaylaştırılmıştır.

Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi enflasyona göre güncellenmiş ve ilk kez Adalet Bakanlığı ile Türkiye Barolar Birliği davacı – davalı olmadan geçtiğimiz yıl yürürlüğe girmiş, bu sene de benzer şekilde uzlaşma ile kabul edilerek Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Pandemi sebebiyle aksayan yargılamada hedef süreler uygulamasının sonrasında başarılı sonuçlar vermesi beklenmektedir.

Hasar danışmanlık şirketi adıyla faaliyet gösteren ancak kurumsal olmayıp vatandaşlarımızın sigorta alacaklarının büyük kısmına hukuk ve etik dışı yollarla el koyan yapılarla mücadelede sigortalının alacağını şahsen takip etmiyor ise avukat eliyle takip zorunluluğunun ve tahsilatın sigortalı asile bildirilmesi yükümlülüğünün getirilmiş olması çok önemlidir.

Seri muhakeme gibi yeni bir kurum hukukumuzda getirilirken müdafinin zorunlu tutulması olumlu olmuştur.

Yeni dönemde gerçekleşmesini dilediğimiz reformlarla ilgili bu yazımızı hazırlamadan önce tüm

barolarımıza ve meslektaşlarımıza görüşlerini sorduk. Yıllardır baro başkanları toplantımızda, genel kurullarımızda ve meslek örgütümüzün faaliyetleri dolayısıyla yaptığımız binlerce farklı toplantı ve faaliyette edindiğimiz bilgi ve tecrübeleri bu vesile ile bir kez daha tasnifledik. Adli yıl açılış konuşmalarımız başta olmak üzere meslektaşlarımıza ve kamuoyuna yaptığımız açıklamalarda dile getirdiğimiz hususları derledik. Bin yüz iki meslektaşımızdan gelen görüşleri tek tek okuduk ve değerlendirdik.

İcra-iflas hukuku düzenleme ve uygulamalarına ilişkin ayrıntılı bir çalışmayı ise yine Barolarımızın ve meslektaşlarımızın desteği ile tamamlayıp Adalet Bakanlığımıza kısa süre içerisinde sunacağız.

Aşağıda, yeni dönemde gerçekleşmesini dilediğimiz reformlar, sorunlar ve çözüm önerilerimiz, tüketici olmayan (ucu açık) bir liste halinde değerlendirmenize sunulmuştur. Bunları etkili ve yapıcı iletişim ile güçlendirdiğimi, ülkemizin, milletimizin ve meslektaşlarımızın yararına geliştirdiğimiz iş birliğimiz çerçevesinde süreç içerisinde hayata geçireceğimize inanıyorum.

1. Kadına ve çocuğa yönelik şiddetle mücadelede Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Türkiye Barolar Birliği ve barolar ortak çalışma yürütmelidir. Adalet Bakanlığı ve Türkiye Barolar Birliği'nin üzerinde çalıştığı bir proje kapsamında yedi pilot ilimizde sürdürdüğümüz proje çerçevesinde, baroların bünyesinde Adli Yardım Alt Kurulları oluşturulması hedeflenmektedir. Bu alt kurullarda konusunda eğitilmiş uzman avukatlar yer alacaktır. Mağdura ilk andan itibaren hukuki destek sağlanacaktır.

Bu çerçevede;

- a. Mağdurlara adli yardım kapsamında ancak işin ivediliğine binaen maddi durum araştırması yapılmaksızın barolarca avukat görevlendirmesi yapılmalıdır.
- b. Mağdur ile mülakat yapan avukat, kadına ve çocuğa yönelik şiddetle hukuki mücadelede uzmanlaşmış ve bu suçların mağdurları ile iletişim kurma konusunda eğitim almış olmalıdır. Bu eğitimler meslek içi eğitim kapsamında Türkiye Barolar Birliği ve barolar tarafından verilmelidir.
- c. Mülakat yerlerinin, baroların adli yardım başvurularını aldıkları yerlerden ayrı ve şiddet mağduru kadına ve çocuğa güven veren mekanlar olması sağlanmalıdır. Mekan açısından ŞÖNİM'ler düşünülebilir.
- d. Başvurana avukat görevlendirilmesi halinde, bu avukatın da kadına ve çocuğa yönelik şiddetle hukuki mücadelede ve mağdurlarla iletişim alanında eğitim almış olması sağlanmalıdır. Bunun için adli yardım avukat listelerinin altında alt kümeler açılmalı, kadın ve çocuğa yönelik şiddet vakalarında mağdurlara bu alt kümeden baro tarafından görevlendirme yapılmalıdır.
- e. Adli yardımla görevlendirilen avukat her aşamada mülakatı yapan avukatı bilgilendirmeli, yapılan adli işlemlerin iz dosyası da mülakatı yapan avukat tarafından düzenli olarak tutulmalıdır.
- f. Mağdur sürecin hiçbir aşamasında fiziken de yalnız bırakılmamalı, gidilecek tüm resmi makam ve kurumlara adli yardım listesi alt kümesinden görevlendirilmiş avukatıyla gitmelidir. Gerektiği takdirde bu süreç sırasında mağdura ve avukata Emniyet Teşkilatınca yakın koruma desteği verilmelidir.
- g. Kadına Yönelik Şiddet ve Aile içi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin 48. maddesi kapsamında; bu konuda "zorunlu anlaşmazlık giderme alternatif süreçlerinin yasaklanması" kuralı çerçevesinde kadına karşı basit yaralama, hakaret ve tehdit suçlarında uzlaştırma yoluna gidilmemesi gerektiği değerlendirilmelidir.

2. İlk yargı reformu paketi kapsamında TBMM'ce yapılan kanun değişikliği ile yürürlüğe giren hukuk alanındaki mesleklere giriş sınavından geri adım atılmamalı, 2019 senesinde hukuk fakültelerine kayıt yaptıran öğrencilerden başlamak üzere hukuk fakültesi mezunlarının bu sınava tabi olacağı sürekli vurgulanarak hukuk fakültelerinin eğitim-öğretim kalitelerini arttırması zorunluluğuna işaret edilmelidir.

3. İlk yargı reformu paketi çerçevesinde hukuk fakültelerine girişte aranan eşik, yüz doksan binden yüz yirmi beş bine yükseltilmiş idi. Bu eşiğin tedricen yüz bine ve ardından seksen bine yükseltilmesinde büyük fayda vardır.

4. Mevcutlar arzu edilen seviyeye gelinceye kadar, uzun bir süre yeni hukuk fakültesi açılmamalıdır.

5. Hâkim ve savcı yardımcılığı kurumu getirilmelidir.

a. Akademi eğitimini takiben hâkim ve savcı adayları yardımcılığa atanmalıdır.

b. Yardımcılık statüsü daimî olmamalı, iki yılla sınırlanmalıdır.

c. Süre sonunda yardımcıları Adalet Akademisinde birkaç aylık bir eğitime daha tabi tutulmalıdır. Sahada iki yıl tecrübe kazanmış yardımcıların bu son devre eğitimlerinin çok faydalı olacağı düşünülmektedir.

d. Son devre eğitimi takiben yardımcıları, baraj puanını geçmek zorunda oldukları bir geçiş sınavına girmelidir. Sınavda aldıkları notun belirli bir yüzdesi ile yanında görev yapılan hâkim ve savcının sicil notunun belirli bir yüzdesi toplanmalı ve yeterli puanı alanlar bir kota olmaksızın hâkim ve savcı olarak atanmalıdır.

e. Yardımcının yanında görev yapacağı hâkim ve savcılar eğitimcinin eğitimini almış olmalı ve yargısal görevlerini yardımcılarına fiilen devretmemelerini teminen yakından denetlenmelidir.

6. Avukat, hâkim ve savcı olmak isteyen herkese hukuk fakültesi mezuniyeti sonrasında YÖK tarafından görevlendirilen az sayıda üniversite bünyesinde özel açılacak yüksek lisans programını tamamlama zorunluluğu üzerinde çalışılmalıdır. Uzun vadeli bir çözüm olarak Adalet Bakanlığımız ile üzerinde çalışmayı önerdiğimiz taslak modelimiz hazırdir.

7. Türkiye Adalet Akademisi'nin Türkiye Barolar Birliği'nin de temsil edildiği genel kurulu kaldırılmış, yerine Danışma Kurulu oluşturulmuştur. Anılan kurulda Türkiye Barolar Birliği'nin temsil edilmesi yargının üç kurucu unsurunun mesleki eğitim alanında da işbirliğini devam ettirmesine katkıda bulunacaktır.

8. Hâkimlerin bağımsızlığını ve teminatını, savcılarının teminatını eksiksiz sağlamak üzere Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Hâkimler Kurulu ve Savcılar Kurulu olarak ikiye ayrılmalıdır. Birine Yargıtay Başkanı, diğerine Yargıtay Başsavcısının başkanlık etmesi düşünülmelidir. Her iki kurulun da oluşumunda ağırlık Yargıtay ve Danıştay genel kurullarının seçeceği üyelere verilmeli, idarenin temsilcileri kurullarda yer almamalıdır. TBMM'nin de 3/5 gibi nitelikli bir çoğunlukla ve belirli şartları yerine getiren adaylar arasından üye belirlemesi düşünebilir. Her iki kurulda da Türkiye Barolar Birliği temsilcisinin yer alması savunma hakkına uygulamada daha yüksek düzeyde saygı duyulmasını sağlayacaktır.

9. Hâkim ve savcı adaylarının gireceği sınavlar da dahil olmak üzere kamuya personel alımlarında tercihan mülakat uygulamasına son verilmelidir. Mülakat sınavları devam edecek ise, mülakatlar kamera kaydına alınmalı ve mülakata çağırılacak aday adaylarının sayısı, alımı yapılacak adayların örneğin yüzde onunu veya on beşini geçmemelidir. Böylece yazılı sınavın anlamını yitirmesi ve liyakat ilkesinden uzaklaşılacağına dair her türlü tereddüt önlenmelidir.

10. Vatandaşlarımızın adalete erişimini sağlamak ve güçlendirmek açısından hukuki himaye sigortası üzerinde çalışılmalıdır. Ancak bu sigorta düzenlenirken sigorta şirketlerinin avukat listeleri hazırlamaları ve bu listede yer alan avukatların görevlendirilmesini şart koşmaları kesinlikle söz konusu olmamalıdır.

11. İstinaf kanun yolunda hükümlerin kesinleşmesi için öngörülen sınırlar, temyiz kanun yoluna gidilebilecek hükümlerin sayısını arttıracak şekilde düşürülmelidir. Böylece hem Yargıtay güvencesi genişletilmeli

hem hukuk birliğinin güçlendirilmesine katkıda bulunulmalıdır. İstinaf dairelerinin kabul, red, düzelterek red, duruşma açarak esasın inceleme gibi karar ve uygulamaları arasındaki derin uçurumlara bakıldığında bu önerimizin önemli bir ihtiyaca işaret ettiği görülecektir.

12. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin bireysel başvurularda verdiği ilkesel nitelikteki kararlara uygun karar verme, hakimlerin terfiinde mutlaka dikkate alınmalıdır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarıyla bağılılık ilkesinin uygulamada yıpranmamasına özen gösterilmelidir.

13. Stajyer avukatlara avukat yanında ücretli ve sigortalı çalışma hakkı tanınması angarya yasağını ihlal boyutlarına varan önemli bir insan hakları sorununun çözümüne katkı sağlayacaktır. Sınav ve hukuk fakültelerine girişte barajın yükseltilmesine bağılı olarak stajyer sayısı yıllık yedi sekiz bin civarına düşürülebilir ise Türkiye Barolar Birliği'nin elindeki kaynakları kullanarak, yapılacak bir kanun değişikliği çerçevesinde örneğin gelir elde etmeye başladıktan itibaren üç yıl geri ödemesiz, uzun vadeli ve faizsiz staj kredisi vermesi de mümkün olacaktır. Stajyer avukat sayısı bu seviyelere düşmeden önce bir ara çözüm yöntemi olarak İş Kur'dan destek verilmesi değerlendirilmelidir.

14. Baroların, stajyer avukatların iş bulmalarını veya kendi bürolarını açmalarına yardımcı olmak için "kariyer ofisleri" açması planlanmalıdır. Bu amaçla projeler geliştirilmelidir. Türkiye Barolar Birliği bu konuda baroları desteklemeye hazırdır. Aynı şekilde genç avukatları için ortak sekreterlik ve toplantı alanı hizmetlerinin verileceği, dönüşümlü kullanılması mümkün "ilk ofis" projeleri geliştirilmelidir. TOKİ'nin destek vermesi durumunda Türkiye Barolar Birliği pilot illerden başlayarak bu projeleri barolarımızla birlikte geliştirebilir.

15. Kolluk amirliği adaylığına alımların önemli bir yüzdesinin hukuk fakültesi mezunları arasından yapılması, soruşturma evresi adli kolluk faaliyetlerinde hukuk devleti standartlarının yükselmesine büyük katkı sağlayacaktır.

16. Seri muhakeme kurumunda, seri muhakeme teklifinin uygulamada müdafii huzurunda yapılmasının yerleşmesi bu kurumdan beklenen amaca, yani etkin savunma hakkından feragat etmeden iş yükünün azaltılması hedefine ulaşılmasını sağlayacaktır.

17. Kamuda görev yapan avukat idarenin hukuka uygun davranmasının en önemli teminatlarından biridir. Bu husus da göz önünde tutularak kamuda çalışan avukatların ek göstergeleri talepleri çerçevesinde çözüme kavuşturulmalıdır.

Meslektaşlarımızın dile getirdikleri talepleri şunlardır:

- a. Baroya kayıt zorunluluğu ve baro keseneğinin kamu tarafından ödenmesi (Vekalet ücreti havuzları bu ödemede kullanılabilir.)
- b. 4800 ek gösterge
- c. Makam tazminatının yükseltilmesi
- d. Özel hizmet tazminatının yükseltilmesi
- e. Dağıtıma esas vekalet ücretlerinin yıllık tutarının hesabında kullanılan gösterge rakamının yükseltilmesi
- f. Kamuda hukuk müşavirliğinin "kariyer meslek sınıfı" olarak kabul edilmesi
- g. Kamuda çalışan avukatlara idare tarafından mesleki sorumluluk sigortası yaptırılması
- h. İdarenin işlemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunun standartlarını yükselteceği dikkate alınarak kamu avukatı sayısının arttırılması ve merkezi atama yapılması
- i. Kamu avukatlarının statülerinin, yetki ve sorumluluklarının özel bir kanunla belirlenmesi

18. CMK ücret tarifesi Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin çok altındadır. 2020 yılı için bir avukat KDV dahil 713 TL'ye asliye ceza mahkemesinde sanığın savunması ile görevlendirilmektedir. Bu ücretin hüküm kesinleşinceye kadar tüm aşamaları kapsadığı kabul edilmektedir. Kanaatimizce CMK ücretlerinin bu kadar düşük olması avukatın insan hakkının ihlalidir. CMK ücret tarifesi, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi ile eşitlenmelidir.

19. Serbest avukatların emekli maaşları 1800 TL civarındadır. Aynı süre çalışıp emekli olmuş bir hakimin ise emekli maaşı yaklaşık 7.000 TL'dir. Şu durumda avukatların emekli maaşıyla asgari ihtiyaçlarını dahi karşılama imkanı yoktur. Bu durum çözümlenmelidir. Çözümüne katkı olarak, noterlerin avukat vekaletnamesi çıkarırken tahsil ettikleri değerli kağıt vergisinin tamamının Türkiye Barolar Birliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu'na sadece avukatların emekli maaşlarına katkı amaçlı kullanılması şartıyla yatırılması düşünülebilir.

20. Avukatlık hizmetinin her kaleminde KDV'nin düşürülmesi, vatandaşlarımızın adalete erişim hakkını güçlendirecektir.

21. Mahkemelerde duruşma saatlerine uyulmaması avukatın çalışma hürriyetini ihlal eder boyuta gelmiştir. Sabah 10.00 duruşmalarına öğleden sonra, hatta akşam üzeri girilmesi uzun süredir olağan uygulamalara dönüşmüştür. İş yükü mazeret değildir. Çözüm, iş planlamasının doğru yapılması ve ilk duruşmanın verilen saatte açıldığının düzenli olarak denetlenmesidir.

22. Avukatların dosyaya sunduğu delillerin mahkeme tarafından yargılama sırasında bir kez de ilgili yerlerden toplanması muhakemelerin uzamasına neden olmaktadır. Karşı yan tarafından, sunulan belgelere ilişkin gerekçe gösterilerek bir uyuşmazlık çıkarılmadığı takdirde bunlar sahih kabul edilmelidir.

23. Uyuşmazlıkların doğmadan önlenmesini teminen koruyucu avukatlık modelleri üzerinde çalışılmalıdır. Bu çerçevede belirli miktarın üzerindeki sözleşmeler ile gayrimenkulün aynına ilişkin bütün sözleşmelerin avukatların da katılımıyla imzalanması esası kabul edilmelidir. Bu yapılır ise eminiz ki uyuşmazlıkların sayısında büyük düşüşler gerçekleşecek ve adliyelerin iş yükü hafifleyecektir.

24. İş uyuşmazlıklarında talep eden her işçiye sosyal hukuk devleti ilkesi çerçevesinde adli yardım kapsamında barolarca avukat görevlendirilmesi düzenlenmelidir. Görevlendirilecek avukatların arabuluculukta taraf vekilliği ve işçi alacağıının hesaplanması konularında meslek içi eğitim almaları Türkiye Barolar Birliği ve barolar tarafından sağlanmalıdır.

25. Tutuklamada katalog suçlar gerekçesiz tutuklama kararlarına sebebiyet vermektedir. Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki katalog kaldırılmalıdır.

26. Uygulamada ceza mahkemelerinde hâkimlerin son celseye genellikle kısa karar taslağını hazırlamış olarak gelmeleri müdafinin yaptığı savunmanın etkisini ciddi oranda azaltmaktadır. Hüküm taslağını esas hakkındaki savunmayı dinlemeden hazırlayan hâkim ister istemez ön yargılı hale gelmektedir. Bu sorunun çözümü için sadece hükmün tefhim edileceği, söz alınması ve delil ileri sürülmesi mümkün olmayan bir tefhim celsesi kanunla öngörülmalıdır. Böylece hâkimler son savunmaları ve sözleri dinledikleri celsede hüküm verme baskısından, dolayısıyla hüküm taslağını hazırlama ihtiyacından kurtarılmalıdır.

27. Örneğin on beş yıl avukatlık, hâkimlik, savcılık veya hukuk fakültesi mezunu olmak kaydıyla valilik gibi üst düzey idarecilik yapmış olanların temel eğitim almaları kaydıyla sınavsız arabulucu olmalarına imkân sağlanmalıdır. Bu, arabuluculuğu teşvik edecek, başarısını arttıracak, yaygınlaştıracaktır.

28. İstanbul Tahkim Merkezi'nin genel kurulu, idarenin doğrudan veya dolaylı olarak atadığı genel kurul üyeleri yerine Türkiye Barolar Birliği'nin ve/veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin görevlendirdiği üyelere oluşur ise ulusal ve uluslararası yatırımcı açısından daha cazip hale gelir. Kanaatimizce böyle bir merkez özellikle ticari uyuşmazlıklarda ülkemizi bir çözüm mercii konumuna taşıyacağından Türkiye'nin bölgesindeki

“yumuşak gücü”ne katkıda bulunacaktır.

Yukarıdaki tespit, değerlendirme ve önerilerimizi, süreç içerisinde eklemeler yapma ihtiyacımızı muhafaza ederek, değerlendirmenize sunarız.

Saygılarımla.

Av. Metin FEYZİOĞLU
Başkan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak doğrulama <http://dogrulama.barobirlik.org.tr> adresinden 2e6a912b kodu ile yapılabilir.

Oğuzlar Mahallesi Barış Manço Caddesi Av. Özdemir Özok Sokak No:8 Balgat
Telefon No: (0 312)292 59 00 Faks No: (0 312)286 31 00
e-Posta: tbb@barobirlik.org.tr İnternet Adresi: www.barobirlik.org.tr

Bilgi için: İnyet Ayşegül TÜRKER
Müdür
Telefon No: 0 312 292 59 00

